

“Windeieren – die leggen alleen omwonenden”

Wat er mis gaat en blijft gaan tussen exploitanten en omwonenden – de casus Houten

vrijdag, 25 november 2016

Geschreven door Maurice Bakker BSc MBA

Houten, het is een prachtig dorp om te wonen, alle voorzieningen die je (met name met kinderen) kan wensen, voldoende winkels, geweldig openbaar vervoer en een super infrastructuur voor fietsers. Heerlijk veilig voor onze kinderen, een toegankelijke gemeente in alle opzichten en zo vlak bij Utrecht dat je de binnenstad altijd op kan zoeken. Ik zou nergens anders willen wonen.

Niets aan de hand daar dus? Nou, niet helemaal. In 2013 realiseerde Eneco op nog gen 370 meter van woningen een windpark van 3 turbines, gedoopt met de verrassende naam Windpark Houten. Binnen een straal van 1 kilometer bevinden zich ruim 800 woningen. In juni 2013 begon het: overlast. Eerst slagschaduw en geluid, nu alleen nog geluid want sinds 2016 is het eindelijk gelukt om de slagschaduw volgens de lokale gemeentelijke verordening uit te voeren: nulhinder.

Over geluid is jarenlang gesteggeld. Gemeente en Eneco stelden jarenlang dat de overlast slechts een handje vol huishoudens betrof, terwijl omwonenden (vertegenwoordigd in Stichting Gigawiek) het hielden op vele tientallen woningen, zij gaven steeds aan zo rond de 50. Eind 2015 werd het onderzoek van het gerenommeerde Copernicus Instituut van de Universiteit Utrecht bekend: ruim 100 huishoudens rapporteerden overlast, waarvan ruim een derde zeer ernstig. In RIVM termen betekent dat een verstoorde nachtrust. De gemeente werd door de onderzoekers hard aangevallen op de handhavingstaken: fout op fout werd gestapeld, zo concludeerde men.

De verantwoordelijk wethouder, Michiel van Liere, bood zijn excuses aan aan de inwoners en aan de gemeenteraad. Beterschap werd beloofd en met de opdracht van “herstel van vertrouwen” en “geluidsoverlast zoveel als mogelijk te beperken” ging deze wethouder aan de slag: er werd een verkenners aangesteld en de gesprekken werden in december 2015 geopend. Omwonenden, Eneco en gemeente Houten spraken elkaar voor het eerst in jaren. De sfeer werd eerst aangepakt, een situatie van wantrouwen omgevormd in één van vertrouwen. Voor de gemeente was het ernst: zij betaalde meerdere onderzoeken naar geluidsoverlast (met een door alle partijen vertrouwde partij, M+P), zij faciliteerde alle locatiekosten en stelde meerdere ambtenaren beschikbaar om omwonenden en Eneco te ondersteunen. Niet alleen werd dus keihard ingezet op herstel van vertrouwen in woord, maar net zozeer in daad. Begin februari werd de gezamenlijke missie geformuleerd: vertrouwensherstel en een zo goed mogelijke nachtrust.

Een proces van ‘alle opties zijn bespreekbaar’ werd ingezet, een open brainstorm volgde en nadat alle mogelijke opties waren geïnventariseerd, werden deze lang een aantal meetlatten gelegd. Ik kan daar vanuit de besproken geheimhouding niet over mededelen, tenzij de gemeente en Eneco mij van die geheimhouding ontslaan. Ik wil er wel over kwijt, dat nachtrust en het herstel daarvan altijd onderdeel van de meetlat is geweest.

Na veel onderzoek, was daar op 25 oktober het eerste moment aangebroken waarop wij als gezamenlijke partijen naar buiten toe traden: onze conclusies (maar nog geen beslissingen: die

wilden we met de hele wijk en met Eneco en de gemeente samen nemen) en mogelijke en haalbare oplossingsrichtingen brachten we naar buiten. Onze voorlopig conclusies: door de lokale verordening aan te passen ontstaat meer ruimte om productie te draaien (overdag meer draaien en meer geluid dan nu toegestaan) , door zogenaamde trailing edges toe te passen kan de geluidsproductie gereduceerd worden en door de bladen in de nacht anders te pitchen, kan theoretisch de geluidsproductie verder terug gedrongen worden. En de gemeente wil daarnaast nog een aanzienlijk bedrag doen toekomen aan omwonenden voor een omgevingsfonds. Mooi verhaal, toch?

Nou, niet helemaal. Twee dagen voor de 'go live' werd ik voor het eerst geïnformeerd dat Eneco éézijdig besloten heeft om de opbrengsten van de meerproductie niet te gebruiken om de missie (weet u nog: de geluidsoverlast **zoveel als mogelijk** beperken) te versterken, nee, Eneco vult met name de eigen portemonnee. En voor de vorm gaat er ook nog een deel naar omwonenden, niet dat daarmee bijvoorbeeld geluidsisolatie aan de slaapkamers kan worden verwezenlijkt of de nachtrust verbeterd kan worden. Overigens wel respect voor de gemeente in deze, zij draait helemaal geen winst aan Windpark Houten en toch stort zij een bedrag in het omgevingsfonds. Het kán dus wel, als je dat wilt. Volgens mij schort het daar aan bij Eneco: de wil om het écht eens en voor altijd op te lossen. Kennelijk is de nood niet hoog genoeg.

Vorige week maandag besloot ik om, ondanks de bijna 400 uur die ik dit jaar aan het traject besteedde en de meer dan 1.200 e-mails die ik verzond en ontving, uit het overleg te stappen. Ik kan dit principe niet aan mijn burens uitleggen: omwonenden waren al de flappentap van Eneco en wij worden dat nu nog veel meer. En of ik dan dat maar even wilde uitleggen en verdedigen aan mijn burens. Hoe leg je dat uit, als aantoonbaar de WOZ-waarde van jouw buurman's woning al met meer dan 25% gedaald is door Windpark Houten, als hij daardoor al een extra risico-opslag op zijn nieuwe hypotheek betaalt? Hoe leg je uit dat Eneco een graai doet naar geld, terwijl dat geld ook aan nachtrust besteed kan worden? Nou, niet dus.

In het heetst van de strijd deed Eneco dan ook nog even iets dat we vaker hebben gezien: karaktermoord van ondergetekende. Teken dat het vertrouwen niet écht hersteld is tussen Eneco en omwonenden en teken dat de ware aard van dit beest niet verandert. Maar daar wijd ik blog nummer 50 aan.

Conclusie: hoezeer je als omwonende ook je best doet om te knokken voor je nachtrust, als je een energiereus tegenover je hebt denken die toch altijd eerst aan de eigen eieren. En jij blijft met de windeieren achter, zelfs nachtrust is niet belangrijker dan het maken van winst. Het is de bittere bij smaak van de energietransitie, ook voor onze wakker liggende kinderen.